

K3NC2R1
HUS4T

DR

10 | 11

Koncerthuset
Klassisk Sæson
DR

Torsdag 9. september kl. 19.30

Ein Heldenleben

DR Symfoni Orkestret

Dirigent: *Thomas Dausgaard*

Solist: *Garrick Ohlsson, klaver*

PRO
GRAM

TORS DAGSKONCERT

Torsdag 9. september

2010 kl. 19.30

Koncerthuset, Koncertsalen

DR SymfoniOrkestret

Dirigent:

Thomas Dausgaard

Solist:

Garrick Ohlsson, klaver

Koncertmester:

Johannes S e Hansen

Koncerten sendes direkte i

P2 og genudsendes:

10. september kl. 16

(DR Klassisk)

12. september kl. 9

(DR Klassisk)

12. september kl. 13

(P2)

Der er koncertintroduktion

kl. 18.30-19.00 i koncert-

salen med P2-v erten

Mathias Hammer, der

fort eller om koncertens

program og interviewer

medvirkende fra koncerten

Johannes Brahms (1833-1897)**Klaverkoncert nr. 2, B-dur, op. 83 (1878-81)**

- I. Allegro non troppo
- II. Allegro appassionato
- III. Andante
- IV. Allegretto grazioso

Varighed: ca. 48'

Pause: ca. 20.25**Richard Strauss (1864-1949)****Ein Heldenleben op. 40 (1898)**

- I. Der Held –
- II. Des Helden Widersacher –
- III. Des Helden Gef ahrtn –
- IV. Des Helden Walstatt –
- V. Des Helden Friedenswerke –
- VI. Des Helden Weltflucht und Vollendung

Varighed: ca. 45'

**”En symfoni for klaver og orkester” og
”Kammermusik i stor målestok” var nogle af de
beskrivelser, man gav Brahms’ Klaverkoncert
nr. 2, da den blev spillet første gang.**

Brahms: Klaverkoncert nr. 2

Af Jens Cornelius

Brahms skrev sin 2. Klaverkoncert hele 22 år efter sin 1. Klaverkoncert. Alderens modning kan høres i værkernes overordnede stemninger: Nr. 1 er stormfuld og fuld af konflikter, nr. 2 er mere mættet og reflekterende. Begge værker varer omkring 50 minutter, dvs. dobbelt så lang tid som en typisk klaverkoncert af Mozart, men også det dobbelte af fx Liszts romantiske koncerter.

I 2. Klaverkoncert er formatet udvidet til det symfoniske i alle dimensioner. Også rollespillet mellem solisten og orkestret er drejet i symfonisk retning. Det er ikke en duel mellem eneren ved klaveret og masserne i orkestret. I den langsomme 3. sats forvandler musikken sig endda nærmest til et stykke kammermusik.

• Klaverkoncertens forbillede er måske Beethovens Klaverkoncert nr. 4, hvor opdelingen mellem orkester- og soloindslag er afløst af et mere fredeligt og frugtbart samarbejde. Og hvor det ikke er tabu at lade klaversolisten træde næsten helt ud af dansen og overlade føringen til solister blandt orkestrets instrumenter.

Koncerten begynder på den smukkeste måde, hvor et enkelt horn med et ekko i klaveret folder sig ud. En elegant servering af grundlaget for et ekspansivt værk, hvor skønhed og balance hele tiden følges med sindets grublerier. Med hele tre satser før finalen strækker Brahms spændingsforløbet ud maksimalt. Efter den kæmpe-mæssige førstesats og en fyrig og dramatisk scherzo følger en meditativ 3. sats, der er en af Brahms’ smukkeste kompositioner. Den er udformet som en duet, denne gang med en cello, der næsten får lov til at løbe med hele æren.

Som en vidunderlig pointe bliver finalen ikke en forventet omgang stormende rabalder. Tværtimod fører Brahms freden fra 3. sats videre i sidstesatsens underfundige runddans. En kompliceret sats med et mildt ansigt – en beåndet idé som afrunding på den lange rejse, der begyndte så enkelt med et hornsignal.

Richard Strauss: Ein Heldenleben

Af Jens Cornelius

Hvem er helten? spurgte mange koncertgængere sig selv, da Strauss i 1899 præsenterede sit nye storværk Et helteliv – *Ein Heldenleben*. Satstitlerne røbede noget om, at musikken handlede om en helt, om kvinden i hans liv og om hans opponenter. Men ikke et ord om, hvem helten var.

Det forløbne tiår havde Strauss overvældet publikum med sine brillante orkesterværker, 'symfoniske digtninge', som han kaldte dem. De foregående værker havde været inspireret af litteratur og havde beholdt forlæggernes titler: *Macbeth* efter Shakespeare, *Till Eulenspiegels lustige Streiche* efter et folkeeventyr og *Also sprach Zarathustra* efter Nietzsches gådefulde kleppert af en bog.

Ein Heldenleben var der ikke nogen bog, der hed. Publikum lagde to og to sammen, og Strauss blev hængt ud for at være en egocentriker med storhedsvanvid. Tænk at kræve et udvidet orkester med otte horn, to harper og firedobbelt træblæserbesætning for at udstille sin egen storhed!

Ein Heldenleben blev straks et kontroversielt værk og er det for den sags skyld stadigvæk – og det er da en præstation at kunne vække debat gennem mere end 100 år.

Helten i *Ein Heldenleben* er en idealistisk kunstner, der må kæmpe mod tåbelige kritikere og bakse med sin kones humørsvingninger. Sådant er fundamentet for det fabelagtige og virtuose værk, der er i seks dele uden satspauser.

Først møder man Helten selv, iscenesat til musik af storslået vingefang. Der er højt til loftet og en total beherskelse af virkemidlerne i hans gesjæft. Som grell modsætning følger så Heltens modstandere – kritikere, der portrætteres som vindtørre, syrlige små mennesker helt uden format.

Et vigtigt element er 3. afsnit, Heltens ledsagerske. Den franske forfatter Romain Rolland skrev til Strauss for at få en forklaring på portrættet af denne kvinde. Den musikalske fremstilling forekom nemlig tvetydig. "Nogle ser hende som pervers (dvs. 'hysterisk', red.), andre som koket," skrev han. Strauss' svar lød: "Hverken eller – snarere lidt af begge dele. Jeg har villet portræt-

tere min hustru. Hun er meget kompliceret, en smule pervers, en smule koket, aldrig den samme fra det ene øjeblik til det andet.”

Genialt lader Strauss en soloviolin træde frem af orkestret for at illustrere kvindens personlighed. Det er et helt lille skuespil – og en yderst krævende opgave for koncertmesteren. Strauss supplerede i sit brevvar med nogle ord om forholdet mellem manden og kvinden: ”Til at begynde med følger Helten hende, men hun stikker hele tiden af. Til sidst siger han: Gør som du vil, jeg bliver her. Herefter kommer hun naturligvis til ham.”. Afsnittet fuldendes af en lidenskabelig og forsonende kærlighedsscene.

4. del er Heltens slagmark, hvor Helten meget mod sin vilje endnu engang må tage kampen op mod sine kritikere. Trompeter fra det fjerne kalder til kamp, og de to ulige parter tørner sammen med hver deres ledemotiv som våben. Det bliver en uskøn affære, hvor Helten ender som sejrherre. Men sejren tærer på kræfterne. I 5. del, Heltens fredsarbejde, vender komponisten tilbage til sit arbejdsværelse for at lukke verden ude. Musikken er sammensat som et væv af over 30 citater fra Strauss’ egne kompositioner! ”Jeg kunne virkelig ikke se, hvordan jeg ellers kunne beskrive følelsen af fred og ro,” skrev han. Til sidst ender Helten som en mand i balance i et afsnit, Strauss kalder Heltens verdensflugt og fuldendelse. Kritikerne kan gøre, hvad de vil, for Helten har fundet fred med sig selv og trukket sig tilbage fra kamppladsen for at fordybe sig i sin kunst.

De vejledende satstitler blev trykt i programmet ved uropførelsen, men Strauss fortrød og trak dem tilbage. Han anede, at de kunne give anledning til flere misforståelser end afklaringer.

Opfattelsen af *Ein Heldenleben* som et konkret selvportræt viser tydeligt faren ved at spille med åbne kort, når man laver programmusik. For de konkrete elementer i værket bliver trukket ud af kunstværket og placeret i en virkelig verden, hvor de får lov til at stå i vejen for alle de abstraktioner, musikken i øvrigt består af. Helten er ikke Strauss. Han var selv en lavmælt person uden store armbevægelser, der kun i musikken talte med store bogstaver. Den heroiske adfærd, man hører i begyndelsen, er ikke et selvportræt, men en arketype. Og afslutningen, hvor kunstneren trækker sig tilbage fra virkelighedens verden, har intet med Strauss anno 1899 at gøre. Først næsten 50 år senere kom Strauss som olding til at befinde sig i denne isolerede, verdensfjerne tilværelse.

Dirigent

Thomas Dausgaard

Af Jens Cornelius

• Sæsonen 2010/11 bliver Dausgaards sidste som chefdirigent for DR SymfoniOrkestret, idet han fremover ønsker at koncentrere sig om de internationale opgaver. Han fortsætter dog som æresdirigent og ser som sit første projekt frem til at indspille Carl Nielsens symfonier med orkestret.

Som chefdirigent for DR SymfoniOrkestret siden 2004 har Thomas Dausgaard haft en markant indflydelse på udviklingen af orkestrets repertoire og virkefelt. Sammen har Dausgaard og DR SymfoniOrkestret søsat populære nyskabelser som Metrokoncerter, gennemført flere internationale gæstespil, udgivet prisbelønnede cd'er og åbnet det nye koncerthus. Thomas Dausgaard og DR SymfoniOrkestret er blevet en institution i europæisk musikliv.

Thomas Dausgaard er orkestrets første danske chefdirigent, hvorfor dets nordiske profil ligger ham stærkt på sinde: Sibelius, Nielsen, Langgaard og Nørgård er centrale komponister - senest ved koncerten på The Proms i London i august, hvor Rued Langgaards Sfærerens Musik fik en begejstret modtagelse. I marts stod Dausgaard og DR SymfoniOrkestret for et højdepunkt ved Mahler-festivalen i Stockholm med en "elektrificerende opførelse" af Mahlers 6. symfoni. En fornyende tilgang til det wienerklassiske repertoire har skabt grundlaget for den kammermusikalske musiceren, som kendetegner orkestret i dag.

Også internationalt har Thomas Dausgaard mange jern i ilden. Som chef for Det Svenske Kammerorkester har han netop haft en succesfuld debut ved Salzburger Festspiele. I denne sæson debuterer han desuden med Cleveland Orchestra, National Symphony Orchestra i Washington og symfoniorkestrene i Dallas og Cincinnati. Hertil kommer fortsatte samarbejder med bl.a. Wiener Symphoniker, Sveriges Radios Symfoniorkester og Royal Philharmonic Orchestra. Længere fremme ligger debuter med London Symphony Orchestra, China Philharmonic og New Japan Philharmonic.

Solist

Garrick Ohlsson

Af Jens Cornelius

• Endnu en forklaring på Garrick Ohlssons nemme ved at beherske den store og virtuose klaverstil er hans meget store hænder! Garrick Ohlsson kan angiveligt spænde over en oktav plus en kvint i hver hånd (dvs. 12 hvide tangenter – prøv selv på førstkommande klaver, hvor umuligt det er).

Bag det svenske efternavn Ohlsson gemmer sig en af USA's "grand old men" inden for den klassiske musik. Gennem 40 år har Garrick Ohlsson været bannerfører for den store, romantiske stil, og for det er han blevet hædret med både en amerikansk grammy og den prestigefulde Avery Fisher Prize, USA's pendant til Léonie Sonnings Musikpris.

Anerkendelsen kom tidligt, da Ohlsson i 1970 som den første og hidtil eneste amerikaner vandt Chopin Konkurrencen i Warszawa. Hans baggrund var studier hos store pianister, der selv repræsenterede den gamle verden. Blandt Garrick Ohlssons vigtigste lærere har været Claudio Arrau (hvis karriere begyndte allerede før 1. verdenskrig) og den sagnomspundne klaverpædagog Rosina Lhevinne, der var født i 1880 og havde sin egen karriere i tsartidens Rusland.

Garrick Ohlssons rødder passer altså perfekt til det repertoire, han oftest optræder med, nemlig 1800-tallets romantiske værker. Det er især musikken af Beethoven, Chopin, Schubert og Brahms, der optræder på hans programmer. Han har desuden lavet en komplet indspilning af Beethovens 32 klaversonater og af Chopins samlede klaverværker – en forbløffende serie, som rummer i alt 1.152 minutters musik.

Garrick Ohlsson holder dog sit øvrige repertoire ved lige med stor flid og har sidste sæson otprædt med bl.a. Martinus Klaverkoncert nr. 4 hos New York Filharmonikerne og Rakhmaninovs 3. Klaverkoncert med Skt. Petersborg Filharmonikerne. I alt mestrer han flere end 80 forskellige klaverkonserter.

K3NC2R1 HUS4T

DR

DR Musik

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

0999 København C

Tlf.: 35 20 20 30

e-mail: koncerthuset@dr.dk

Musikchef

Leif Lønsmann

Orkesterchef

Ole Bækhøj

*DRs ensembles virksomhed er muliggjort
gennem støtte fra blandt andre:*

Augustinus Fonden

Beckett-Fonden

Bikubenfonden

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat

FrederiksbergFonden

Knud og Dagny Gad Andresens Fond

Nordea Danmark

PEFA
PENSION

er sponsor for Koncerthuset

Hvor, hvad og hvordan i Koncerthuset

Garderobe

Overtøj og større tasker skal af sikkerhedsmæssige hensyn afleveres i garderoben i foyeren. Man kan enten aflevere sit overtøj i en ubemandet garderobe uden betaling, eller man kan for 20 kroner aflevere sit overtøj i en bemandet garderobe. Har man ikke kon-tanter med, kan man købe en garderobe-bon i baren for 20 kroner.

Toiletforhold

Der er i alt 53 toiletter i Koncerthuset, herunder 4 handicaptoiletter.

I niveau -1 findes toiletterne v. elevatoren ved Studie 4. I niveau +1 findes toiletterne i den nordlige ende af den store foyer. Endvi-dere findes der toiletter på 3. niveau v. parterre-indgang (mod øst) og på 4. niveau ved Orkester A-indgang til Koncertsalen.

Forudbestilling af pausedrink

HUSK at du kan springe køen til baren over i pausen - bestil og forudbetal din drink i baren før koncerten. Så venter den på dig i pausen.

Pause

Pausen varer 30 minutter, og vi ringer nu ind 10 - 7 - 5 minutter, før dørene lukker til salen.

Til og fra Koncerthuset

Du kan læse mere om transport og parkering på dr.dk/koncerthuset/omkoncert-huset/foerkoncerten. Her kan du også læse mere om tilgængelighed for publikum med ned-satte funktioner.

DR

www.dr.dk/koncerthuset
www.dr.dk/drso